

Registratie: 2025.36.021

Datum: 5 mei 2025

Aan de voorzitter van de raad,

Steller vragen: Daan Jansen (SAMEN)

Onderwerp: Te verwachten kostenoverschrijdingen door verouderde ramingen bij investeringsprojecten

Het college/ de burgemeester* wordt verzocht de volgende vragen schriftelijk te beantwoorden:

1. Bij hoeveel en welke investeringsprojecten in de begroting 2025-2028 is uitgegaan van een raming op basis van prijspeilen die afwijken van het verwachte uitvoeringsjaar?
2. Welke inschatting maakt het college van het risico op kredietoverschrijdingen bij deze projecten, mede gezien de huidige marktontwikkelingen en inflatie?
3. Hoe en wanneer worden deze risico's momenteel gemonitord en gecommuniceerd richting raad?
4. Welke stappen zet het college structureel om ramingen tijdig te herijken op basis van het actuele prijspeil en om de raad eerder te informeren bij dreigende overschrijdingen?
5. Is het college bereid om vóór de Kadernota 2025 een overzicht te verstrekken van projecten waarbij herijking van het krediet waarschijnlijk of wenselijk is, inclusief een indicatie van de financiële impact?

Toelichting:

Uit de beantwoording van eerdere schriftelijke vragen van fractie SAMEN over de herinrichting van de Bekelaar blijkt dat bij investeringsprojecten van de gemeente wordt gewerkt met ramingen op basis van constante prijzen, vaak afkomstig uit eerdere jaren. Prijsontwikkelingen en inflatie worden pas bij aanbesteding zichtbaar. Dit leidde in het geval van de Bekelaar tot een onverwachte overschrijding van € 325.000 op een project van € 1,9 miljoen.

Het college geeft aan dat deze begrotingssystematiek structureel is toegepast bij eerdere ramingen in de meerjarenbegroting. Fractie SAMEN maakt zich zorgen dat deze werkwijze ook bij andere projecten kan leiden tot vergelijkbare verrassingen voor de raad. Om het budgetrecht van de raad goed te kunnen uitoefenen, is meer inzicht nodig in de reikwijdte van deze problematiek en de aanpak van het college.

Datum beantwoording:

Antwoord:

1. Bij hoeveel en welke investeringsprojecten in de begroting 2025-2028 is uitgegaan van een raming op basis van prijspeilen die afwijken van het verwachte uitvoeringsjaar?

Bij het opstellen van de begroting wordt het prijspeil van het begrotingsjaar gebruikt. Dit betekent dat

als het gaat over uitvoering in latere jaren, er een verschil is tussen het prijspeil opgenomen in de begroting en het prijspeil dat uiteindelijk van toepassing is.

2. Welke inschatting maakt het college van het risico op kredietoverschrijdingen bij deze projecten, mede gezien de huidige marktontwikkelingen en inflatie?

In de auditcommissie van 25 februari 2025 is gesproken over de wijze waarop wij budgetten in de exploitatie en investeringen meerjarig begroten in relatie tot een stelpost loon- en prijsontwikkelingen. In de begroting (volgend jaar) worden de budgetten geïndexeerd met het van toepassing zijn indexcijfers, de budgetten voor de volgende jaren, zijn gelijk aan die van het begrotingsjaar. Daarnaast wordt er een stelpost gevormd, ter dekking van de hogere budgetten als gevolg van loon- en prijsindex. Voeding van deze stelpost vindt plaats vanuit de algemene uitkering uit het gemeentefonds alsook uit de hogere opbrengsten van gemeentelijke belastingen als gevolg van indexen die daarop zijn toegepast.

Op het moment dat de voeding gelijk is aan de daadwerkelijke kostenstijgingen, wat een van de uitgangspunten is van de financiële relatie tussen Rijk en Gemeenten, zijn er geen risico's. In de afgelopen jaren is helaas gebleken dat de voeding uit het gemeentefonds onvoldoende hoog is geweest om de hogere kosten uit loon- en prijsstijgingen te dekken. Dit onderwerp maakt nadrukkelijk onderdeel uit van de gesprekken tussen de VNG en het Rijk.

3. Hoe en wanneer worden deze risico's momenteel gemonitord en gecommuniceerd richting raad?

Dit maakt onderdeel uit van het opstellen van de begroting en de meerjarenramingen. Hierbij wordt inzicht gegeven in de ontwikkelingen en of er voldoende budget beschikbaar is.

4. Welke stappen zet het college structureel om ramingen tijdig te herijken op basis van het actuele prijspeil en om de raad eerder te informeren bij dreigende overschrijdingen?

Tot op heden zijn er geen bijzondere acties ondernomen. Dit omdat het college het standpunt heeft dat de wijze waarop wij onze begroting en meerjarenramingen opstellen recht doet aan een goede wijze van begrotingsbeheer en voldoende inzicht geeft.

5. Is het college bereid om vóór de Kadernota 2025 een overzicht te verstrekken van projecten waarbij herijking van het krediet waarschijnlijk of wenselijk is, inclusief een indicatie van de financiële impact?

Het college ziet op dit moment onvoldoende aanleiding om tot een andere begrotingssystematiek te komen. De wijze van begroten door middel van de stelpost loon- en prijsindex geeft voldoende houvast om te komen tot een betrouwbare begroting.

Tijdens de auditcommissie van 25 februari 2025 is een presentatie gegeven over de methodiek hoe wij begrotingstechnisch omgaan met loon- en prijsmutaties. De presentatie is opgenomen bij deze beantwoording.

Tijdens de auditcommissie is afgesproken om de presentatie over de stelpost loon- en prijsindex ook aan de raads-/commissieleden te geven tijdens een extra informatiebijeenkomst/ commissie algemene zaken. In overleg met de agendacommissie zal deze gepland worden in de cyclus van september 2025.

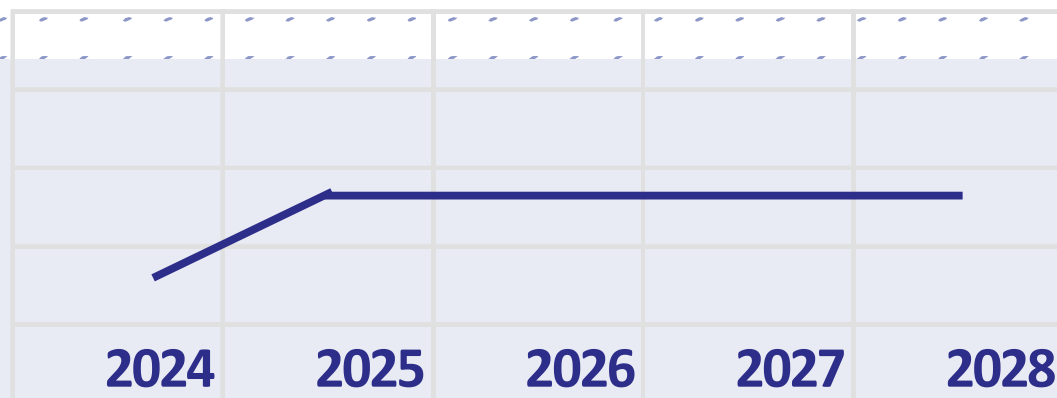
Stelpost indexatie

Auditcommissie 25 februari 2025

Indexatie uitgaven

- Loon- en prijsindex wisselt jaarlijks
- Meerjarenbegroting alleen 1^e jaar met geïndexeerde prijzen geraamd

Raming uitgaven

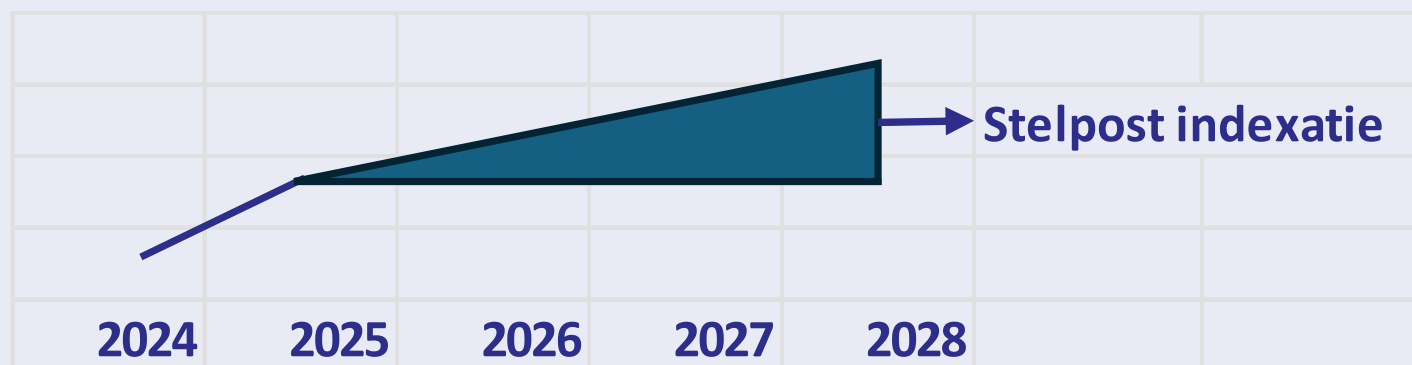

- 2e t/m 4e jaar in constante prijzen
- Tegenhanger is raming op (uitgaven)stelpost indexatie

Indexatie inkomsten

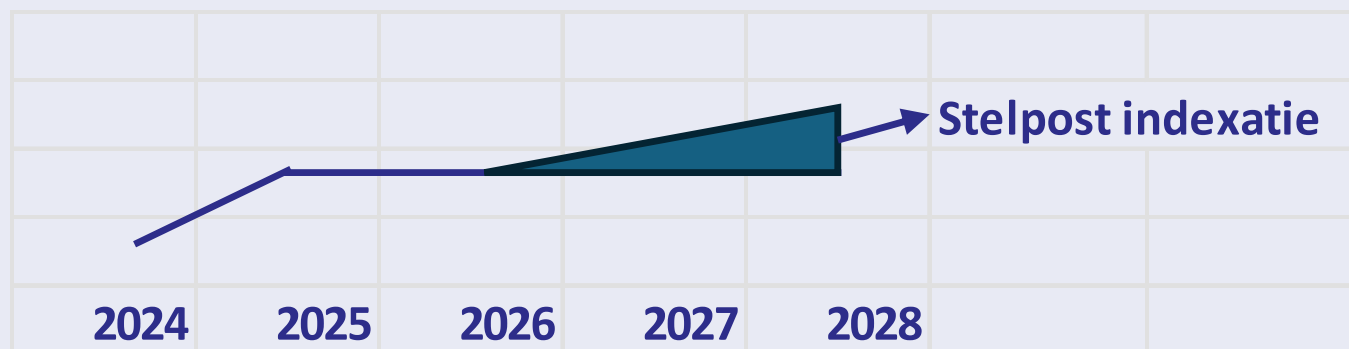
- Meerjarenraming inkomsten lopende prijzen:
 - Algemene uitkering (accres inclusief index)
 - OZB (inclusief gewogen index)
- Inzicht in verloop meerjarig begrotingssaldo

Raming inkomsten

Beide indexen voor 2e t/m 4e jaar worden toegevoegd aan stelpost indexatie

Huidige stand van zaken

Restant index voor 2027 en 2028 is toegevoegd aan stelpost indexatie

Toezicht provincie

Prijscompensatie

“In het kader van reëel ramen moet, als een gemeente de algemene uitkering op basis van lopende prijzen heeft geraamd, aan de lastenkant van de meerjarenraming rekening worden gehouden met een mutatie van de prijsontwikkeling”

Geldrop-Mierlo

Accres lager dan indexatie

Binnenlands Bestuur van augustus 2024

Gemeenten dreigen voor miljarden het schip in te gaan

Vier jaar onderschatting door het Centraal Planbureau maakt dat gemeenten twee tot drie miljard euro te weinig inflatiecompensatie krijgen.

Laatste meicirculaire is het accres naar beneden bijgesteld

Tekorten stelpost indexatie

- Begroting 2024:
 - 2024: € 538.000
- Begroting 2025:
 - 2025: € 2.333.000
 - 2026: € 1.571.000

Ten laste van begrotingsresultaat gebracht

Inzet stelpost 2025

• Salariskosten	€ 1,5 miljoen
• Budget Sociaal domein	€ 1,3 miljoen
• Index GR-en	<u>€ 0,6 miljoen</u>
Totaal	€ 3,4 miljoen

Geen budget voor indexering overige budgetten

Inzet stelpost 2025

- Stelpost bedroeg € 1,1 miljoen
- Tekort op de stelpost daardoor € 2,3 miljoen ten laste van begrotingsresultaat

Stelpost loon- en prijsontwikkeling					
Verloop saldo	Vastgesteld in gemeenteraad	2025	2026	2027	2028
Meerjarenbegroting 2025-2028	11-11-2024	0	0	874.377	3.809.526

Stelpost indexatie 2025

Begrotingsjaar 2025:

• Meerjarenbegroting 2025-2028	€ 0
• Septembercirculaire	€ 472.000
• Decembercirculaire	<u>€ 175.000</u>
	€ 647.000

Beschikbaar voor loon- en prijsstijgingen 2025

Stelpost indexatie 2026

Begrotingsjaar 2026:

• Meerjarenbegroting 2025-2028	€ 0
• Septembercirculaire	€ 314.000
• Decembercirculaire	<u>€ 171.000</u>
	€ 485.000

Beschikbaar voor loon- en prijsstijgingen 2026

Geldrop-Mierlo

Stelpost meerjarig

Stelpost loon- en prijsontwikkeling					
Verloop saldo	Vastgesteld in gemeenteraad	2025	2026	2027	2028
Meerjarenbegroting 2025-2028	11-11-2024	0	0	874.377	3.809.526
1e begrotingswijziging 2025: Septembercirculaire 2024	11-11-2024	472.058	313.911	298.156	270.972
3e begrotingswijziging 2025: Decembercirculaire 2024	24-2-2025	174.658	171.169	288.319	407.217
Totaal na raadsbesluiten		646.716	485.080	1.460.852	4.487.715